

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΤΟΥ 1947

Γ Ε Ν Ι Κ Α

Τὸ γεγονός τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὴν περίοδον αὐτὴν εἶναι ἡ ἀναγγελθεῖσα ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν παροχὴ ἐκτάκτου οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν.

Ἡ ἀναγγελία τῆς ὥς ἄνω βοηθείας ἥσκησεν ἐπίδρασιν κατὰ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἐμφανῆ τρόπον εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῆς νομισματικῆς καταστάσεως.

Κατωτέρω ἀναφερόμεθα εἰς τὴν κατὰ κλάδους ἐξέλιξιν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας :

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Α

Συμφώνως πρὸς τὰ σχετικὰ στοιχεῖα τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, αἱ σπαρεῖσαι κατὰ τὴν καλλιεργητικὴν περίοδον 1946—47 διὰ δημητριακῶν ἐκτάσεις ἀνῆλθον εἰς 12,6 ἑκατ. στρέμματα (σῖτος : 8,5) ἔναντι 14,2 ἑκατ. στρεμμάτων τοῦ 1938—39 καὶ 11,4 τοῦ 1945—46. Οὕτω αἱ καλλιεργηθεῖσαι ἐκτάσεις διὰ δημητριακῶν ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1945—46 εἰς τὰ 80,3 % τῶν τοῦ 1938—39, κατὰ δὲ τὸ 1946—47 εἰς τὰ 87,7 % παρουσιάσασαι αὐξήσιν ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος κατὰ 10,5 %.

Αἱ καιρικαὶ συνθήκαι (ἀνομβρία, ἀπότομοι καιρικαὶ μεταβολαὶ) ἐπέδρασαν δυσμενῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν, τῶν ἐλαιῶν, τῆς ἀμπέλου κλπ.

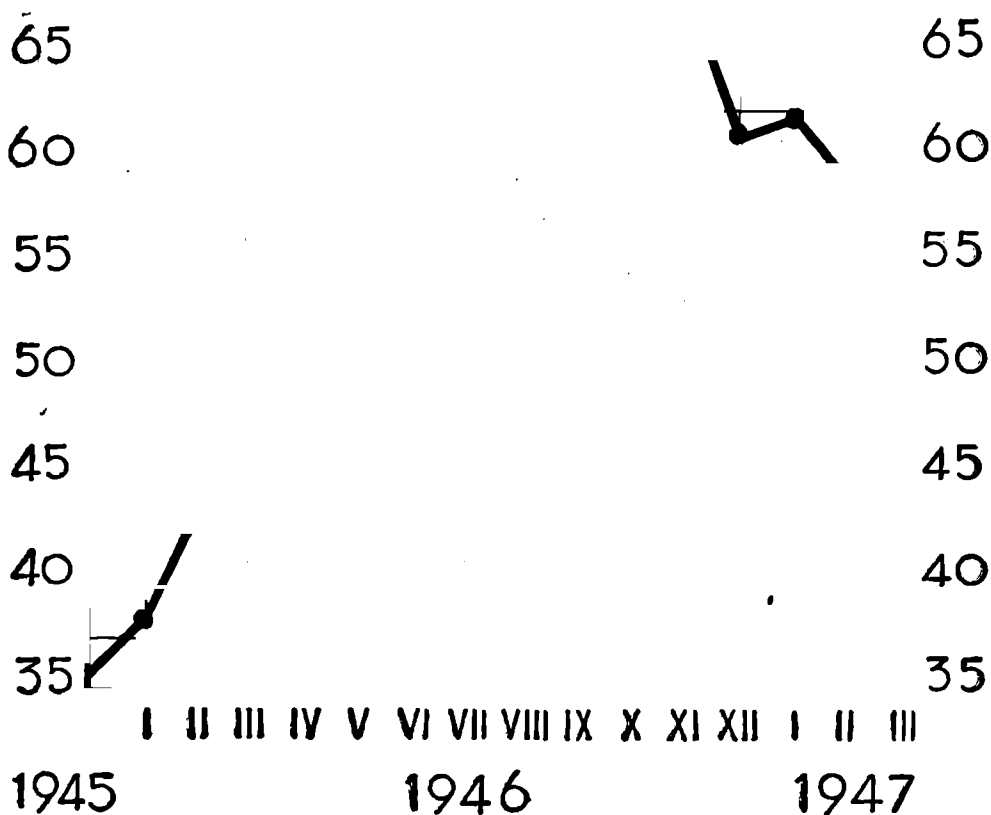
Ὡς εἶναι εὐνόητον καὶ ἡ δρᾶσις τῶν συμμοριῶν εἰς τὴν ὑπαίθρου θὰ ἔχῃ δυσμενῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Διὰ τοὺς δύο αὐτοὺς λόγους, αἱ προβλέψεις διὰ τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν, παρὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν καλλιεργηθεισῶν ἐκτάσεων καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματος τῆς UNRRA διὰ τὴν μηχανοποίησιν τῆς γεωργίας, δὲν εἶναι εὐνοϊκαί.

Τὸ ζήτημα τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται. Ἡ λαθραίως, ὅπως φαίνεται, ἐξαχθεῖσα σημαντικὴ

ποσότης ἐλαιολάδου καὶ αἱ σημειωθεῖσαι διαταραχαὶ κατόπιν δηλώσεων περὶ ἐξαγωγῆς ὠρισμένης ποσότητος ἐκ τοῦ προϊόντος αὐτοῦ, τὸ ἔφεραν καὶ πάλιν ἐπὶ τάπητος. Τὴν ὀξυτέραν του ὅμως μορφήν τὸ ζήτημα παρουσιάζει κυρίως ἐν σχέσει πρὸς ἄλλα προϊόντα (καπνὸν, βάμβακα), ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τῶν ὁποίων ἤρχισε νὰ γίνεται ἐμφανὴς ἡ ἐπίδρασις του.

Δείκτης βιομηχανικῆς παραγωγῆς (1939=100)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ὁ γενικὸς σταθμικὸς δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ὁποῖος καταρτίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀναλυτικῶν στοιχείων τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων (βάσις: 1939=100) σταθμιζόμενος ἐπὶ τὴν ἀξίαν τῆς παραγωγῆς τοῦ 1939 τῶν κατὰ μέρος βιομηχανικῶν κλάδων, ἐξειλήχθη ὡς ἑξῆς :

1945	36
1946	54
1946 Ὀκτώβριος	63
Νοέμβριος	67
Δεκέμβριος	61

1947 Ἰανουάριος	62
Φεβρουάριος	59
Μάρτιος	60

Κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνας ὁ δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς δὲν παρουσιάζει ἀξιολόγους μεταβολάς, κυμαίνεται ὁμῶς εἰς ἐπίπεδον κατώτερον τοῦ Νοεμβρίου 1946. Ἀπὸ τοὺς κατὰ κλάδους δείκτας (¹) ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκωνται εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα οἱ δείκται τῶν βιομηχανιῶν ποὺ παράγουν προϊόντα μεγάλης καταναλώσεως ἀνεξαρτήτως προελεύσεως τῶν πρώτων ὑλῶν, ἐνῶ ἀντιθέτως κυμαίνονται εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα οἱ δείκται τῶν βιομηχανιῶν ποὺ ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ἀνασυγκρότησιν, εἰς μερικοὺς μάλιστα ἐξ αὐτῶν παρατηρεῖται καὶ ὑποχώρησις.

Ε Μ Π Ο Ρ Ι Ο Ν

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς UNRRA καὶ τῆς Βρεττανικῆς Οἰκονομικῆς Ἀποστολῆς τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1947 θὰ διαμορφωθῇ ὡς ἑξῆς (²) (εἰς ἑκατομμύρια δολλαρίων) :

	Βρετ. Οἰκον. Ἀποστολὴ	UNRRA
Εἰσ α γ ω γ α ἱ		
Καταναλωτικῶν εἰδῶν	193	215, 3
Εἰδῶν ἀνασυγκροτήσεως	15	50—70
	208	265,3—285,3
Ἐ ξ α γ ω γ α ἱ	60	59
Ἑλλειμμα	148	206,3—226,3

Τὸ ἔλλειμμα αὐτὸ ἡ ἐλληνικὴ οἰκονομία δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ μόνη. Εἰς τὴν κάλυψιν τοῦ θὰ συντελέσῃ βεβαίως ἡ ἀναγγελθεῖσα ἀμερικανικὴ βοήθεια (150 ἑκατ. δολλ. διὰ τὴν κάλυψιν μὴ στρατιωτικῶν δαπανῶν μέχρι τοῦ Ἰουλίου 1948).

Γενικῶς ὁμῶς, πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ὅτι οἱ ὡς ἄνω δύο ὑπολογισμοὶ διὰ τὰς εἰσαγωγὰς εἶναι λίαν συντηρητικοὶ καὶ ὅτι τὸ ποσὸν τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας, εἶναι ἀνεπαρκὲς ἀνληφθοῦν ὑπ' ὅψιν αἱ εἰσαγωγαί τοῦ 1946 (200 ἑκατ. δολλ. τῆς UNRRA καὶ 100 ἑκ. δολλ. τοῦ ἐμπορίου περίπου), καθὼς καὶ ἡ ἀδυναμία αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν μας λόγῳ τῆς μὴ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς ἀνισοτιμίας τῶν ἀγοραστικῶν δυνάμεων δραχμῆς καὶ ξένων νομισμάτων ἢ ὅποια ἀποτελεῖ ἀπαγορευτικὸν φραγμὸν διὰ τὸ ἐξαγωγικὸν μας ἐμπόριον. Ἀπὸ πρόχειρον ὑπολογι-

1. Βλ. Στατιστικὸν παράρτημα.

2. UNRRA : Foreign trade in Greece, London—December 1946.

σμὸν γενόμενον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐξήσεως τῶν τιμαρίθμων εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τῆς τιμῆς τοῦ δολλαρίου εἰς τὴν Ἑλλάδα (ἐπίσημος τιμὴ) ἐν σχέσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν περίοδον, παρουσιάζεται, ὅτι ἡ ἀνισοτιμία αὕτῃ ἐκφράζεται διὰ τῆς σχέσεως¹ : 2,5.

ΝΟΜΙΣΜΑ — ΤΙΜΑΙ

Αἱ δηλώσεις τοῦ Προέδρου Τροῦμαν εἶχαν ἄμεσον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς τιμῆς τῆς χρυσῆς λίρας (ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ ν' ἀποτελεῖ τὸ βαρόμετρον τῆς οἰκονομίας μας), ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω.

Τιμὴ τῆς χρυσῆς λίρας Ἀγγλίας εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν Ἀθηνῶν

31.10.46	137.000
31. 1.47	138.500
28. 2.47	140.000
5. 3.47	141.000
15. 3.47	137.000
20. 3.47	130.000
21. 3.47	125.500
26. 3.47	129.000
31. 3.47	128.000

Ἀπὸ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς Ἑκδοτικῆς Τραπεζῆς⁽¹⁾:
α) ὁ λογαριασμὸς τοῦ χρυσοῦ καὶ συναλλάγματος ἐμειώθη τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας τοῦ 1947 κατὰ 50,5 δισεκ. δρχ.

β) αἱ πιστώσεις πρὸς τὸ Δημόσιον ἠϋξήθησαν κατὰ 1,7 δισ. δρ.

γ) αἱ πιστώσεις πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἠϋξήθησαν κατὰ 50,2 δισεκ. δρχ.

δ) ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων κατὰ 21,9 δισ. δρχ.

Τὸ ὅτι ἂν καὶ τὸ συνολικὸν ποσὸν πιστώσεων ποὺ ἐδόθησαν κατὰ τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα ἀνῆλθε εἰς 120 περίπου δισεκ. ἡ κυκλοφορία ἠϋξήθη μόνον κατὰ 21,9 δισεκ. ὀφείλεται εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ὑποχρεώσεων ὅψεως κατὰ 39,4 δισεκ. καὶ τὴν μείωσιν τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Τράπεζα χρηματοδοτεῖ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὸ Δημόσιον εἰς βάρος τοῦ ἀποθέματος τῆς συναλλάγματος καὶ χρυσοῦ.

Ὁ τιμάρημος⁽²⁾ παρουσίασε αὐξήσιν ἐν σχέσει πρὸς τὸν Δεκέμβριον 1946 καὶ κατὰ τοὺς τρεῖς μῆνας τὸν Μάρτιον ἡ αὐξητικὴ τάσις ἀνεκόπη.

1) Βλ. Στατιστικὸν παράρτημα.

2) Βλ. Στατ. παράρτημα, τιμάρημον Ἐπιθεωρ. Οἰκον. καὶ Πολιτ. Ἐπισημῶν.

Ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῆς χρυσοῦς λίρας παρουσιάζει συνεχὴ μείωσιν.

Τὸ κόστος τῆς ζωῆς ἔχει σημειώσει μεγαλειτέραν αὔξησιν τῆς τοῦ τιμαρίθμου λιανικῆς πωλήσεως λόγω μειώσεως τῶν διανεμομένων διὰ τοῦ δελτίου εἰδῶν διατροφῆς. Ἡ περιεκτικότης εἰς θερμίδας τῶν εἰδῶν αὐτῶν (διανομαὶ περιφερείας Πρωτευούσης) ἀνῆλθεν ἡμερησίως καὶ κατ' ἄτομον :

Δεκέμβριος	1946	1040
Ἰανουάριος	1947	800
Φεβρουάριος	1947	810
Μάρτιος	1947	790

Ἀπὸ τοὺς κατὰ μέρος δείκτας τῶν τιμῶν σημειοῦμεν τὴν ἐξέλιξιν τῆς τιμῆς τοῦ ἐλαίου ἢ ὁποῖα κατὰ τὸν Μάρτιον παρουσίασε σημαντικὴν ὀπωσδήποτε αὔξησιν, ὀφειλομένην, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, εἰς τὰς δηλώσεις περὶ ἐξαγωγῆς του.

Αἱ τιμαὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν διεκυμάνθησαν ὡς ἐξῆς :

Ἐξέλιξις τῶν τιμῶν ξένων τραπεζογραμματίων εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν Ἀθηνῶν

	Λίρα Ἀγγλίας	Δολλάριον	Ἑλβ. φράγκον
Ἐπίσημος ἰσοτιμία	20.000	5.000	1.150
Δεκέμβριος 1946	22.900	7.250	2.350
Ἰανουάριος 1947	22.350	7.900	2.350
Φεβρουάριος 1947	22.500	8.200	2.350
Μάρτιος 1947	23.200	7.500	2.300

Τὸ δολλάριον ἂν καὶ παρουσίασε σημαντικὴν κάμψιν ἐξακολουθεῖ νὰ εὐρίσκεται ἄνω τῆς ἐπισήμου ἰσοτιμίας κατὰ 50% ἐνῶ ἡ λίρα κατὰ 16%, Οὕτω ἐνῶ ἡ «ἐπίσημος» σχέσις τῶν δύο νομισμάτων εἶναι 1 : 4 εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἀγορὰν κατὰ τὸν Μάρτιον, ἡ σχέσις λίρας καὶ δολλαρίου ἦτο 1 : 3,1.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας τοῦ 1947 αἱ πιστώσεις τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Δημόσιον ηὔξηθησαν κατὰ 71,7 δισεκ. δρχ. Ἡ αὔξησις αὐτὴ ὀφείλεται μὲν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ λογαριασμοῦ τῶν «ἐφοδίων» ἀλλὰ καὶ ὁ λογαριασμός αὐτὸς καλύπτει δημοσιονομικὰς ἀνάγκας (ἐν μέρει ὑπὸ μορφήν ἐπιχορηγήσεως τῶν τιμῶν). Τὸ αὐτὸ θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὰς πιστώσεις πρὸς τὴν οἰκονομίαν, ἐφ' ὅσον διατίθενται διὰ τὴν συγκέντρωσιν γεωργικῶν προϊόντων κλπ.

Δὲν ἀνεκοινώθη τίποτε ἀκόμη περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς

χρήσεως 1946—47. Ἐκ τῆς βοηθείας ὅμως τῶν Ἑνωμ. Πολιτειῶν θὰ καλυφθοῦν αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι καὶ ὅπως φαίνεται αἱ δαπάναι ἀνασυγκροτήσεως.

ΠΙΣΤΙΣ

Ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα συνεχίζει τὴν χρηματοδότησιν τῆς οἰκονομίας. Κατὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον—Μάρτιον 1947 διετετέθησαν 50,2 δισεκ.

Ἐνδιαφέρουσα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς εἶναι ἡ κατανομὴ τῶν πιστώσεων κατὰ παραγωγικοὺς κλάδους τὴν 31/12/1946 (ἔκθεσις Διοικητοῦ Τραπεζῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Γενικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς) :

Γεωργία	60 %
Βιομηχανία	6 %
Καπνεμπόριον	15 %
Ἐμπόριον	10 %
Λοιπαὶ (κυρίως διὰ μισθοὺς ὑπαλλή- λων Τραπεζῶν)	9 %
	100 %

Οὐσιώδεις μεταβολαὶ δὲν φαίνονται νὰ ἐσημειώθησαν εἰς τὴν κατανομὴν αὐτὴν. Ἡ ὥς ἄνω κατανομὴ τῶν πιστώσεων καὶ ἡ συνεχῆς διόγκωσις τῶν ὁδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι σημαντικὸν τμῆμα αὐτῶν θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς «παγομένον» (μέγα μέρος τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν πιστώσεων διὰ τὴν συγκέντρωσιν γεωργικῶν προϊόντων).

ΜΙΣΘΟΙ

Τὸ βιωτικὸν ἐπίπεδον τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν ἐξακολουθεῖ νὰ εὐρίσκεται πολὺ κάτω τοῦ προπολεμικοῦ :

Δείκτης πραγματικῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων
(βάσει τοῦ τιμαρίθμου 28 εἰδῶν τῆς Ἐπιθεωρήσεως)

1939	100
Νοέμβριος 1944	39
Ἰούνιος 1945	37
Ἰούνιος 1946	42
Νοέμβριος 1946	43
Ἰανουάριος 1947	42
Φεβρουάριος 1947	52
Μάρτιος 1947	53

Ἡ αὔξησις τῶν δύο τελευταίων μηνῶν ὀφείλεται εἰς τὴν κατα-

βολὴν τοῦ ἐξ 100.000 δρχ. ἐπιδόματος εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων, οἱ πραγματικοὶ μισθοὶ (βάσει τῆς τιμῆς τῆς χρυσοῦς λίρας) τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἐκυμαίνοντο κατὰ τὸν Ἰανουάριον 1947 μεταξὺ 24% καὶ 50% τῶν μισθῶν τοῦ 1934, ἀντιστρόφως ἀνάλογα τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν μισθῶν διὰ τὴν κάλυψιν τῶν στοιχειωδῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν θὰ ἀσκῇ συνεχῇ ἔντονον πίεσιν ἢ ὁποῖα ἐκτὸς τῶν ἄλλων συνεπειῶν θὰ ἀποτελεῖ βασικὸν ἐμπόδιον διὰ τὴν ἰσοσκέλισιν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ.

A. B.